

niektóre nabożeństwa dodatkowe, ale ich dawni uczestnicy biorą udział w wieczornych Mszach świętych, które na ogół cieszą się dobrą frekwencją także w dni powszednie. Dostrzega się potrzebę ożywienia nabożeństw eucharystycznych przez wprowadzenie czytań i śpiewów opartych na Piśmie świętym. Nowa księga liturgiczna: „Komunia święta i kult tajemnicy eucharystycznej poza Mszą świętą”, dostarczy materiału.

ZAKOŃCZENIE

Zdaję sobie sprawę z wielu braków, które u nas jeszcze istnieją w dziedzinie życia liturgicznego, ale wydaje mi się, że odnowa liturgii idzie po właściwej drodze. Msze święte odprawione w Polsce przez Jana Pawła II przy czynnym udziale milionowych rzesz świadczą, że udział wiernych w Eucharystii jest coraz bardziej świadomy i czynny. Jest to objaw pocieszający. „Zachodzi bowiem niesłychanie ścisły, organiczny związek pomiędzy odnową liturgii a odnową całego życia Kościoła. Kościół nie tylko działa, ale wyraża się w liturgii, żyje liturgią i z liturgii czerpie siły do życia. I dlatego też odnowa liturgiczna przeprowadzona prawidłowo w duchu Vaticanum II jest poniekąd miarą i warunkiem wprowadzenia w życie nauki tego Soboru, którą przyjmujemy z głęboką wiarą, przeświadczeni, że poprzez Vaticanum II Duch Święty „powiedział Kościołowi” te prawdy i dał wskazania, które służą spełnianiu jego misji wobec ludzi dnia dzisiejszego” (nr 13).

Tyniec

O. FRANCISZEK MAŁACZYŃSKI OSB

Ks. Stefan Koperek CR

SYNOD KRAKOWSKI O KULCIE EUCHARYSTYCZNYM

Znamiennym jest fakt, że Schemat dokumentu „Eucharystia źródłem życia chrześcijańskiego” był w ciągu trzech lat (1975—1978) 6-krotnie przeredagowywany, zanim został przedstawiony na IX Sesję Synodu, której po raz ostatni przewodniczył J. Em. Ks. Kard. Karol Wojtyła, obecny Jan Paweł II. Jedną z przyczyn tego faktu było ogromne zainteresowanie się nim ze strony licznych Zespołów Synodalnych, jak również ze strony wiernych nie związanych pracą w Zespołach, którzy nadesłali około 290 stron swoich uwag. Nie były to tylko jakieś „poprawki”, uzupełnienia, ale przede wszystkim sta-

nowiły świadectwo ich wiary i miłości do Tajemnicy Eucharystii. Wśród wielu wypowiedzi przebiła się najczęściej głęboka troska o kult Eucharystii skierowana pod adresem różnych grup wiernych (dzieci, młodzieży, dorosłych) jak i sprawujących liturgię Eucharystii (kapłani, służba liturgiczna itp.). Stąd Dokument ten po uwzględnieniu wszystkich interwencji zawiera bardzo wyraźne znamię podkreślające kult obecności Chrystusa w Najśw. Sakramencie.

W teologicznej części podkreśla się cel przechowywania Eucharystii, którym jest nie tylko Wiatyk, ale również „adoracja Pana Jezusa w Najświętszym Sakramencie. Wiara ta ujawnia się w sposób naturalny w zewnętrznym i publicznym oddawaniu czci Najświętszej Eucharystii” (8).

Paragraf ten, najdłuższy, podkreśla za encykliką *Misterium Fidei*, że Eucharystia przechowywana w świątyniach czy kaplicach, stanowi „ośrodek duchowy społeczności zakonnej lub wspólnoty parafialnej a nawet całego Kościoła i całej ludzkości, jako że On zawiera, pod osłoną postaci, Chrystusa, niewidzialną Głowę Kościoła, Zbawcę świata, centrum wszystkich serc, przez którego wszystko i my przez Niego” (1 Kor 8, 6). Dokument Synodalny w tym paragrafie podkreśla aktualne przejawy tego kultu, jak również braki pod tym względem w życiu Kościoła.

Do pozytywnych momentów zalicza troskę o budowę świątyń, uczestnictwo w liturgii eucharystycznej w trudnych warunkach „pod gołym niebem” (12), noszenie Komunii św. wiernym (17), centralne miejsce tabernakulum w nowych kościołach (28), praktykowane różne formy nabożeństw — procesję Bożego Ciała tak w samą uroczystość jak i w czasie dawnej oktawy, adoracje w pierwsze czwartki, piątki, pierwsze niedziele, 40-godzinne nabożeństwo, „czuwanie wobec Chrystusa Eucharystycznego od W. Czwartku do uroczystości Zmartwychwstania”.

Niemniej odnotowane są też zarysowujące się zaniedbania, z których Dokument wylicza: opuszczanie niedzielnej Mszy św. „przez wielu katolików” (13), „nagminne spóźnianie się na Mszę św.” (15), bierną obecność na niedzielnej Eucharystii (21), „zanik modlitwy dziękczynnej po Komunii św.” (27), „osłabienie nabożeństw adoracyjnych” (32) a także „nerwowy pośpiech i brak staranności w wykonywaniu świętych obrzędów” (21) ze strony sprawujących świętą służbę ołtarza.

W oparciu o przesłanki teologiczne pierwszej części Dokumentu i relację stanu faktycznego, Synod wysuwa szereg postulatów, zmierzających do ożywienia, pogłębienia i utrwalenia kultu Eucharystii. „Należy stanowczo przeciwstawiać się, domaga się Synod, wszelkiemu lekceważeniu uczestnictwa w niedzielnej i świątecznej Mszy św.” (34). Duszpasterze mają obowiązek zatroszczyć się o właściwy rozkład Mszy św. i informację, by wszystkim umożliwić w niej udział (36). „Sprawowanie liturgii powinno dokonywać się, nalega Synod,

w atmosferze szlachetnej prostoty, powagi, przy tym bez rutyny i pośpiechu" (38). Zaleca się dalej, w tym Dokumencie, wdrażanie do czynnego udziału we Mszy św. dzieci i młodzież poprzez katechizację (40), zachowanie „religijnego charakteru uroczystości pierwszej Komunii św.”, Szczególnie w paragrafie 53 biorąc pod uwagę „osłabienie kultu adoracyjnego Najświętszego Sakramentu we współczesnym Kościele”, wzywa Synod „cały Lud Boży Archidiecezji Krakowskiej, aby odnawiał w sobie świadomość obecności Chrystusa w Najświętszym Sakramencie i konieczności kultu adoracyjnego”. W tym celu Synod postanawia pielęgnowanie adoracji w czwartki przed I piątkiem, jak i w pierwsze piątki, a także w czasie nabożeństw majowych, czerwcowych i październikowych. Pragnie też Synod, by w niektórych kościołach większych miast, trwały całodzienne adoracje Najświętszego Sakramentu (53). Zaleca się następnie troskę o jak najlepsze przygotowania do procesji Bożego Ciała, o wytrwałe starania o uzyskanie pozwolenia na tę procesję tam, gdzie ich nie ma (54). Od roku Jubileuszowego św. Stanisława, postulował Synod „nieustanną adorację Najśw. Sakramentu w Archidiecezji, wg porządku ustalonego przez Wydział Duszpasterstwa Kurii Metropolitalnej” (55). Podkreśla dalej Synod obowiązek spoczywający na duszpasterzach „stałego wychowywania wiernych do kultu adoracyjnego” (56). Wreszcie zwraca uwagę ten Dokument i architektom, wznoszącym nowe świątynie, by na tabernakulum przeznaczali miejsce „naprawdę dostojne”, tak, by ono stanowić mogło „znak czci dla Chrystusa obecnego w Najśw. Sakramencie i pomagało wiernym w modlitwie i skupieniu” (60).

Tak więc kult Eucharystii, głęboko zakorzeniony w tradycji Archidiecezji Krakowskiej, stanowiąc wymowny znak wiary Jego Ludu, wymaga głównie troski o jej pogłębienie, a to zasadniczo poprzez realizację w/w postulatów Synodu, który dostrzega nowe akcenty teologiczne w wykładzie nauki o Eucharystii i podejmuje odnowę życia Kościoła lokalnego w duchu Soboru Watykańskiego II. Synod nie chce jednak nie uronić z wielkiej spuścizny wieków Kościoła Krakowskiego, którym towarzyszyła żywa wiara w trwałą i błogosławioną obecność Chrystusa w Eucharystii.

Urzeczywistnianie zatem zaleceń Synodu będzie wyrazem jedności z całym Kościołem i Jego Głową, Ojcem św. Janem Pawłem II, który w swym ostatnim liście Wielkoczwartkowym podkreślił obowiązek kontynuowania i rozbudzania, „przede wszystkim własnym przykładem” różnych właściwych form okazywania czci „wobec Chrystusa obecnego i działającego w tym Sakramencie miłości”, w których „wyraża się może „tradycyjna”, ale zdrowa pobożność, a nade wszystko ów „zmysł wiary”, będący udziałem całego Ludu Bożego, jak to przypomniał Sobór Watykański II (KK 12)”.